Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de minister

Generale Thesaurie
Financiële Markten

Persoonsgegevens

nota

Aanpassing Kamerbrief opvolging evaluatierapport rentederivaten

Datum
26 februari 2024

Notanummer
2024-0000243222

Bijlagen
1. Kamerbrief

Aanleiding

Op 15 april jl. ging u akkoord met verzending van de Kamerbrief opvolging evaluatierapport. De brief wordt mede verstuurd namens de minister voor Rechtsbescherming (mRB). Vanuit J&V is een verzoek gekomen voor een beperkte aanpassing in de laatste alinea van de brief, de mRB is verder akkoord.

Beslispunten

1. Indien u akkoord bent met de wijziging, dan wordt u verzocht deze te ondertekenen (bijlage 1) ter verzending aan de Tweede Kamer, mede namens de minister voor Rechtsbescherming.
2. Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de eerdere en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

Kernpunten

- De aanpassing betreft hetgeen waarover u de Kamer zal informeren, om te specificeren dat het gaat om aansluiting tussen rechtspraak en buitengerechtelijke trajecten *voor zover het gaat om compensatietrajecten van consumenten bij financiële ondernemingen*.
- De initiële tekst was:
  - Ik zal uw Kamer informeren wanneer de structurele coördinator is ingesteld of er ontwikkelingen zijn ten aanzien van de aansluiting tussen rechtspraak en buitengerechtelijke trajecten of – indien dit eerder is – per eind 2024 over de gemaakte voortgang hieromtrent.
- Dit wordt:
  - Ik zal uw Kamer informeren wanneer de structurele coördinator is ingesteld of als er ontwikkelingen zijn ten aanzien van de aansluiting tussen rechtspraak en buitengerechtelijke trajecten voor zover het gaat om compensatietrajecten van consumenten bij financiële ondernemingen. Eind 2024 informeer ik uw Kamer over de op dat moment gemaakte voortgang.

Communicatie - Politiek/bestuurlijke context
n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Doc nr.	Datum	Titel doc.	Lakgronden
1	8-4-2022	Nota-min-Kamerbrief evaluatierapport afwikkelingsproces rentederivaten mkb	Persoonsgegevens
2	14-6-2023	Nota-min-Opvolging evaluatierapport rentederivaten	Persoonsgegevens
3	22-1-2024	Nota-min-Bespreking opvolging evaluatie compensatietraject rentederivaten	Persoonsgegevens
4	15-4-2024	Nota-min-Nieuwe versie Kamerbrief opvolging evaluatierapport rentederivaten	Persoonsgegevens

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de minister zie opm. blz. 2

Directie Financiële Markten

Persoonsgegevens

nota

NOTA Kamerbrief evaluatierapport afwikkelingsproces rentederivaten mkb

Datum
8 april 2022

Notanummer
2022-0000118467

Bijlagen
1. Evaluatierapport afwikkelir

Aanleiding

In opdracht van de minister van Financiën is het afwikkelingsproces van financiële schade van mkb-ondernemingen door rentederivaten geëvalueerd. Het evaluatierapport van ABDTopconsult is gereed om te worden aangeboden aan de Tweede Kamer. In voorliggende brief informeert u de Kamer over de bevindingen en geeft u een reactie op de aanbevelingen in het rapport.

Beslispunten

- Graag uw instemming met de aanbieding van het evaluatierapport afwikkelingsproces rentederivaten mkb aan de Tweede Kamer. Wij adviseren hierbij positief.
- Indien u akkoord bent met de Kamerbrief met de appreciatie van het rapport, wordt u verzocht deze te ondertekenen (**bijlage 1**) ter verzending aan de Tweede Kamer, mede namens de minister van Rechtsbescherming.

Kern

- Vanaf 2012 werden misstanden geconstateerd bij de verkoop van rentederivaten door banken aan mkb'ers.[1] Zij werden onvoldoende of onjuist geïnformeerd over de werking en risico's van dit financiële product.
- Het verstrekken van compensatie door banken aan mkb'ers voor geleden financiële schade heeft vele jaren geduurd en is in juni 2021 afgerond[2].
- Naar aanleiding van een motie van Kamerleden Leijten (SP) en Van der Linde (VVD)[3] in 2018 is een evaluatie van het afwikkelingsproces en hersteltraject gestart in opdracht van FIN door ABDTOPConsult. Deze is inmiddels afgerond en het evaluatierapport is gereed.
- De evaluatie brengt in kaart of het afwikkelingsproces slimmer en sneller had gekund en welke lessen de verschillende betrokken partijen eruit kunnen leren. Het rapport bevat zes aanbevelingen voor toekomstige compensatietrajecten. In de Kamerbrief geeft u, mede namens de minister voor Rechtsbescherming, een eerste reactie op deze aanbevelingen.
- U schrijft dat u met de aanbevelingen aan de slag gaat door:

[1] Rentederivaten zijn complexe financiële producten die ertoe dienen om de renterisico's op leningen af te dekken.
[2] Kamerstukken II 2020/21, 31 311 nr. 238
[3] Kamerstukken II 2017/18, 32 013 nr. 162

- Nader te onderzoeken of het nuttig en wenselijk is om een structureel aanspreekpunt in te richten, dat (een groep van) benadeelden kan bijstaan in een geschil met een financiële dienstverlener;
- Nader te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om sneller uitsluitsel te krijgen over belangrijke rechtsvragen in massazaken in de financiële sector (bijvoorbeeld via Kifid of via prejudiciële vragen);
- Samen met stakeholders in gesprek te gaan om te bezien of de beginfase van compensatietrajecten sneller kan verlopen, als signalen tijdiger worden opgepakt.

- Bij deze vervolgstappen betrekt u wat de AFM hierover heeft geformuleerd in haar wetgevingsbrief 2022. De AFM vroeg gezamenlijk te kijken naar mogelijkheden om het compensatiestelsel voor collectieve schades te verbeteren. En om de mogelijkheid te onderzoeken voor het institutionaliseren van een proces waarbij de AFM bij een onafhankelijke partij dossiers kan aandragen en haar expertise kan delen om deskundige en objectieve duiding voor collectieve regelingen te borgen.
- Een van de aanbevelingen raakt aan de voorstellen die het lid Alkaya (SP) deed in zijn initiatiefnota over het Kifid en de inhoudelijke kabinetsreactie op de initiatiefnota.[4] Het gaat dan om de aanbeveling over een belangenbehartiger (aanbeveling 5). De behandeling van deze initiatiefnota in de TK staat gepland voor 12 juni.
- U schrijft dat u de Kamer voor het einde van het jaar informeert over de mogelijkheden die u ziet om verbeteringen aan te brengen in compensatietrajecten in de financiële sector.

Kabgetekend kan dit sneller?

Toelichting

- Het evaluatierapport concludeert dat het afwikkelingsproces om meerdere redenen lang heeft geduurd. Er ontbrak vanaf het begin een goed beeld van het probleem. Mede hierdoor mislukte de eerste herstelpoging van de AFM. Dit heeft ook bij de tweede poging tot herstel een rol gespeeld.
- De tweede herstelfase, waarbij een uniform herstelkader (UHK) is opgesteld, kenmerkte zich door grote politieke druk op zowel de snelheid als zorgvuldigheid in het proces. Er was daardoor weinig ruimte voor een afweging tussen nauwkeurigheid, kosten en snelheid. In de tweede herstelfase bleek ook dat de complexiteit van de uitvoeringsaspecten was onderschat. Er was onvoldoende aandacht voor de toegankelijkheid van data en de mogelijkheid om interne processen in te richten voor de uitvoering van het UHK. Het duurde dan ook lang voordat de afwikkeling van het herstelkader kon worden afgerond.
- Het evaluatierapport geeft zes aanbevelingen voor de verbetering van toekomstige compensatietrajecten. Deze aanbevelingen gelden voor alle betrokken stakeholders, waaronder ook de overheid. De aanbevelingen hebben betrekking op (1) de rol van de overheid en toezichthouders en (2) de componenten en rolverdeling in een compensatietraject.
  1) Het rapport beveelt aan om financieel toezicht en civielrecht scherper uit elkaar te houden. De overheid en de AFM hebben volgens het rapport in het afwikkelingsproces een oneigenlijke rol op zich genomen door zich te begeven in het civiele domein van afwikkeling van schade. Dit pas niet bij

[4] De initiatiefnota getiteld "Van 'neutrale' arbiter naar consumentenwaakhond: Voorstellen ter verbetering van het doel en de structuur van het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening", is op 10 februari 2021 aangeboden aan de Kamer. Kamerstuk 35727, nr 1. De kabinetsreactie dateert van 12 juli 2021. Kamerstuk 29507, nr. 156.

de publiekrechtelijke bevoegdheden van AFM en de minister van Financiën. U onderschrijft deze aanbeveling volledig. De in deze brief aangekondigde vervolgstappen zijn er mede op gericht om actieve betrokkenheid van het ministerie en van de AFM bij civielrechtelijke compensatietrajecten zo veel mogelijk te beperken. Het moet wel mogelijk blijven voor de AFM om een rol te spelen in de signalering en om relevante expertise aan te dragen. Daarnaast beveelt het rapport aan om financieel toezicht (meer) te richten op de toegankelijkheid en bruikbaarheid van de archiefsystemen van financiële ondernemingen. U brengt dit punt onder de aandacht bij de AFM en DNB.

2) Uit het rapport destilleren wij een behoefte aan de verduidelijking van verschillende rollen in een compensatietraject. De reactie op de aanbevelingen delen wij in de Kamerbrief in onder die rollen:
   a. *Signaleren*
      Het rapport constateert dat het vaak lang duurt voordat duidelijk is dat sprake is van een zorgplichtschending.
      Reactie: U gaat bekijken of en op welke manier signalen sneller kunnen worden opgemerkt en opgepakt door hierover in gesprek te gaan met stakeholders
   b. *Regie en spelregels (aanbeveling 2)*
      Het rapport vraagt om samen met stakeholders spelregels op te stellen die een collectieve geschilbeslechting kunnen vergemakkelijken en evidente valkuilen in de uitvoering kunnen vermijden.
      Reactie: Het rapport geeft enkele handvatten voor betrokken stakeholders om een traject in de toekomst anders op te zetten, zoals het hebben van aandacht voor de uitvoerbaarheid van een regeling. U ziet geen rol voor de overheid om met partijen spelregels op te stellen. U wilt wel kijken naar andere manieren om betrokkenen meer regie te geven over een compensatietraject.
   c. *Structurele klantenbelangenbehartiging (aanbeveling 5)*
      Het rapport beveelt aan om structurele klantenbelangenbehartiging in algemene zin en specifiek voor financiële dienstverlening te organiseren. Deze functie zou volgens het rapport ingevuld kunnen worden door een financiële ombudsman die tevens ontvankelijk is om op te treden in collectieve zaken.
      Reactie: u wilt onderzoeken of het noodzakelijk en wenselijk is om in de financiële sector naast de toezichthouder en het Kifid een structureel aanspreekpunt voor benadeelden en de behartiging van hun belangen in het leven te roepen. Ook kijkt u daarbij naar de oplossingsrichtingen die in het buitenland worden gezocht, zoals in België en het Verenigd Koninkrijk.
   d. *Inhoudelijke duiding en WAMCA (aanbeveling 6 en 3)*
      i. Het rapport beveelt aan om deskundige en objectieve inhoudelijke duiding te organiseren voor collectieve regelingen, en om na te gaan of inrichting van een 'Kifid Kamer' daartoe een optie zou kunnen zijn.
         Reactie: u gaat nader onderzoeken of er mogelijkheden zijn om sneller uitsluitsel te krijgen over belangrijke rechtsvragen in massazaken in de financiële sector, waarbij u ook kijkt naar de rol die Kifid daarin kan spelen in buitengerechtelijke compensatietrajecten. U betrekt daarbij ook de vraag of het

noodzakelijk is om aanvullende voorzieningen te treffen op de bestaande procedure voor het stellen van prejudiciële vragen in buitengerechtelijke trajecten in de financiële sector. U betrekt ook hetgeen is opgenomen in de AFM wetgevingsbrief 2022 over het institutionaliseren van een proces om objectieve en deskundige duiding bij collectieve regelingen.

ii. Het rapport beveelt aan om te evalueren welke mogelijkheden en/of belemmeringen de WAMCA[5] biedt bij grootschalige en/of complexe compensatietrajecten bij financiële producten zoals rentederivaten mkb.
Reactie: Het is nog te vroeg om deze relatief nieuwe wet tussentijds te evalueren. Signalen over eventuele knelpunten in de WAMCA kunnen in de tussentijd naar voren komen in de jaarlijkse monitoring van de WAMCA. Ook heeft u aandacht voor eventuele knelpunten in uw nader onderzoek n.a.v. de andere aanbevelingen.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[5] Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie; dit wetsvoorstel maakt het voor gedupeerden makkelijker om in een collectieve actie schade te verhalen. Hiermee wordt voorkomen dat er meerdere procedures worden gestart door verschillende belangenorganisaties over dezelfde gebeurtenis.

Ministerie van Financiën

TER BESLISSING
Aan
de minister

besproken

nota

Opvolging evaluatierapport rentederivaten

Directie Financiële Markten

Persoonsgegevens

Datum
14 juni 2023

Notanummer
2023-0000144996

Bijlagen
1. Kamerbrief opvolging evaluatierapport "Collectief schadeherstel: kan het sneller en slimmer?'
2. Beslisnota Kamerbrief 17 mei 2022 (FM 118467)

Aanleiding

Uw toezegging in de Kamerbrief van 17 mei 2022 om verdere opvolging te geven aan het evaluatierapport "Collectief schadeherstel: kan het sneller en slimmer?" over afhandeling van massaschade in de financiële sector.

Beslispunten

1. Indien u akkoord bent met de Kamerbrief waarmee u de Kamer informeert over mogelijke verbeteringen bij het afhandelen van massaclaims in de financiële sector, wordt u verzocht deze te ondertekenen (**bijlage 1**) ter verzending aan de Tweede Kamer, mede namens de minister voor Rechtsbescherming.
2. Graag uw akkoord voor het openbaar maken van bijgevoegde, nog niet eerder openbaar gemaakte nota van 8 april 2022 (**bijlage 2**) en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

Kernpunten

- In deze brief informeert u de Kamer over de stappen die u sinds de vorige Kamerbrief van 17 mei 2022 heeft ondernomen om opvolging te geven aan het voornoemde evaluatierapport. U beschrijft de huidige mogelijkheden om compensatie te verkrijgen en de opties die u heeft onderzocht voor verbeteringen in compensatietrajecten in de financiële sector.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met de AFM, ACM, Kifid, Consumentenbond, NVB en de Hoge Raad.
- U zegt toe de Kamer in een volgende brief te informeren over de uitvoerbaarheid van de genoemde verbetermogelijkheden, welke rol u en de minister voor Rechtsbescherming daarin kunnen hebben en welke rol andere partijen daarin spelen.

Toelichting

Evaluatierapport Ter Haar

- De heer Ter Haar heeft, in opdracht van FIN, namens ABDTopconsult het afwikkelingsproces van financiële schade van mkb-ondernemingen door rentederivaten geëvalueerd. Dit leidde tot het evaluatierapport "Collectief schadeherstel: kan het sneller en slimmer?".
- De evaluatie zag op de misstanden bij de verkoop van rentederivaten door banken aan mkb'ers, en in het bijzonder op het proces dat - gedurende vele

jaren - door banken is doorlopen om compensatie te verstrekken voor deze misstanden.

- De evaluatie bracht in kaart of het afwikkelingsproces slimmer en sneller had gekund en welke lessen de verschillende betrokken partijen eruit kunnen leren. Het rapport bevatte zes aanbevelingen voor toekomstige compensatietrajecten in de financiële sector. Zie voor meer toelichting tevens de beslisnota bij het aanbieden van het rapport en appreciatie (**bijlage 2).**
- U heeft het rapport met uw appreciatie aangeboden aan de TK op 17 mei 2022, waarbij u toegezegde om:
    - Nader te onderzoeken of het nuttig en wenselijk is om een structureel aanspreekpunt in te richten, dat (een groep van) benadeelden kan bijstaan in een geschil met een financiële dienstverlener;
    - Nader te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om sneller uitsluitsel te krijgen over belangrijke rechtsvragen in massazaken in de financiële sector (bijvoorbeeld via Kifid of via prejudiciële vragen);
    - Samen met stakeholders in gesprek te gaan om te bezien of de beginfase van compensatietrajecten sneller kan verlopen, als signalen tijdiger worden opgepakt.

Onderzochte verbeteringen

- U beschrijft in de brief de volgens u kansrijke opties ter verbetering van buitengerechtelijke afhandeling van compensatietrajecten. Voor alle opties geldt dat nog specifiek naar de uitvoerbaarheid moet worden gekeken.
- Allereerst noemt u de optie van de **onafhankelijke procescoördinator**, bij voorkeur één die structureel is aangesteld. De coördinator kan eventuele massaclaims sneller signaleren en partijen sneller in beeld brengen. Het doel is te voorkomen dat verschillende buitengerechtelijke onderhandelingstrajecten over vergelijkbare schadegevallen parallel lopen.
- Ten tweede noemt u een **onafhankelijke commissie** die een herstelkader kan opstellen, vergelijkbaar met het uniform herstelkader rentederivaten zoals opgesteld door de derivatencommissie. Een dergelijke commissie kan onderzoek doen of onderzoek gelasten naar de vermeende schade, maar ook overgaan tot het voorschrijven van compensatieregelingen.
- Ten derde noemt u nog de mogelijkheid om **rechtspraak en buitengerechtelijke trajecten beter op elkaar aan te laten sluiten**. Daartoe zal u het gesprek blijven voeren met de Hoge Raad en betrekt u het recente advies van de SER om buitengerechtelijke geschilleninstanties de mogelijkheid te geven prejudiciële vragen te stellen aan de Hoge Raad.
- **Minder kansrijke opties** betreffen **groepsgewijze behandeling bij het Kifid** en het **oprichten van een ombudsman voor de financiële sector**. U verwacht dat de belangrijkste functies van een ombudsman ook kunnen worden vervuld door de procescoördinator en dat dit een effectiever instrument is om tot snellere afwikkeling van massaschade te komen. Daarnaast geeft u een uiteenzetting van de redenen om niet over te gaan tot het mogelijk maken van groepsgewijze behandeling van massazaken door het Kifid, mede naar aanleiding van een motie van het lid Leijten (SP).
- Er is nadrukkelijk gekeken naar verbeteringen van *buitengerechtelijke* trajecten omdat voor de gerechtelijke procedures per 1 januari 2020 de Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie in werking is getreden. In uw appreciatie van het evaluatierapport gaf u aan dat het nog te vroeg is om deze relatief nieuwe wet tussentijds te evalueren.

Communicatie
De genoemde voorstellen, zoals onder andere het mogelijk aanstellen van een procescoördinator zijn nieuwswaardig. We begeleiden de Kamerbrief met een persbericht

Politiek/bestuurlijke context
In de brief komt het onderwerp van groepsgewijze behandeling van klachten door het Kifid naar voren, zoals aan bod kwam tijdens het notaoverleg over het Kifid van 26 september 2022.[1] Een aangehouden motie van het lid Leijten (SP) verzoekt de regering met Kifid en financiële instellingen in gesprek te gaan met als doel groepsgewijze afhandeling van geschillen mogelijk te maken en dat hier adequaat budget en capaciteit voor wordt vrijgemaakt.[2] De motie is aangehouden tot nader onderzoek is gedaan naar de rol die Kifid kan spelen bij de afwikkeling van massaclaims. Daar gaat deze brief nu op in.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[1] Kamerstukken II, 35727, nr 9.
[2] Kamerstukken II, 35727, nr 5.

do. 25/1, 14.30 - 15.00u (FIN)

Ministerie van Financiën

FM

Generale Thesaurie

Persoonsgegevens

do 25/1, 14.30u

TER BESPREKING – ~~WO. 24 JAN 11.00-11.30 UUR~~

Aan

de minister

nota

Bespreking opvolging evaluatie compensatietraject rentederivaten

Datum
22 januari 2024

Notanummer
2024-0000015270

Bijlagen
1. Kamerbrief opvolging evaluatierapport
2. Nota FM 144996 bij Kamerbrief opvolging evaluatierapport

Aanleiding

Op uw verzoek vindt op ~~24~~ 25 januari een overleg plaats over de opvolging van de evaluatie van het rentederivaten compensatietraject. Hierbij bieden we u de relevante stukken aan ter voorbereiding van dit overleg.

Bespreekpunten

Aan de TK is toegezegd om opvolging te geven aan het evaluatierapport m.b.t. het compensatietraject rentederivaten mkb. Hiervoor zijn opties onderzocht om toekomstige afhandeling van massaschade in de financiële sector te verbeteren. Hiervoor is eerder een concept-Kamerbrief opgesteld. Wij bespreken graag met u of en in hoeverre u het wenselijk vindt om dit dossier verder te brengen.

Kernpunten

- De heer Bernard ter Haar heeft, in opdracht van FIN, namens ABDTopconsult het afwikkelingsproces van financiële schade van mkb-ondernemingen door rentederivaten geëvalueerd. Dit leidde tot het evaluatierapport "Collectief schadeherstel: kan het sneller en slimmer?"
- Uw voorganger heeft dit rapport met appreciatie aangeboden aan de TK op 17 mei 2022, waarbij is toegezegd om verdere opvolging te geven aan de aanbevelingen in het rapport.
- Dit heeft geleid tot een concept-Kamerbrief over mogelijke verbeteringen bij het afhandelen van massaclaims in de financiële sector. Deze brief is o.a. vanwege de val van het kabinet (nog) niet verzonden.
- Zie bijlage 1 voor de concept-Kamerbrief die is opgesteld in voorjaar 2023 en bijlage 2 voor de bijbehorende nota zoals deze is voorgelegd aan uw voorganger.

Communicatie
n.v.t.

Politiek/bestuurlijke context
n.v.t.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

Ministerie van Financiën

FM

Generale Thesaurie

Persoonsgegevens

TER BESLISSING
Aan
de minister

Akkoord
15/4

nota

Nieuwe versie Kamerbrief opvolging evaluatierapport rentederivaten

Datum
15 april 2024

Notanummer
2024-0000190866

Bijlagen
1. Kamerbrief
2. Voorgaande beslisnota's'
3. Track-changes versie van Kamerbrief

Aanleiding

De toezegging in de Kamerbrief van 17 mei 2022 om verdere opvolging te geven aan het evaluatierapport "Collectief schadeherstel: kan het sneller en slimmer?" over afhandeling van massaschade in de financiële sector. Enige tijd terug spraken we met u over een eerdere versie van deze brief. Uw opmerkingen zagen in het bijzonder op het nader duiden van de dilemma's waarmee we worden geconfronteerd in het vormgeven van de opvolging en het verduidelijken van de onderbouwing dat een procescoördinator materiele voordelen heeft ten opzichte van een ombudsman.

Beslispunten

1. Indien u akkoord bent met de Kamerbrief dan wordt u verzocht deze te ondertekenen (**bijlage 1**) ter verzending aan de Tweede Kamer, mede namens de minister voor Rechtsbescherming.
2. Graag uw akkoord voor het openbaar maken van bijgevoegde eerdere en de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's.

Kernpunten

- In deze brief informeert u de Kamer over de stappen die zijn ondernomen sinds de Kamerbrief van 17 mei 2022 om opvolging te geven aan het voornoemde evaluatierapport. De brief wordt tegelijkertijd ter goedkeuring voorgelegd aan de minister voor Rechtsbescherming.
- U beschrijft de huidige mogelijkheden om compensatie te verkrijgen, de opties die zijn onderzocht voor verbeteringen in compensatietrajecten in de financiële sector, alsmede enkele opties die u niet verder gaat onderzoeken.
- U zegt toe de Kamer te informeren over de uitvoerbaarheid van de genoemde verbetermogelijkheden, welke rol u en de minister voor Rechtsbescherming daarin kunnen hebben en welke rol andere partijen daarin spelen.
- Op 27 februari jl. hebben wij gesproken met de heer Ter Haar om nadere duiding te krijgen op een aantal onderdelen van zijn rapport. Een aspect dat uitgebreid is besproken is het nadeel van de mogelijke commerciële drijfveer van belangenbehartigers. In reactie hierop hebben wij samen met collega's van J&V dit aspect nader tegen het licht gehouden. In de brief is hierover toegelicht dat de aangescherpte ontvankelijkheidseisen aan belangenbehartigers in de WAMCA reeds een positief effect hebben gehad en dat er de afgelopen jaren geen signalen meer zijn ontvangen over dergelijke problematiek. Wel zeggen we toe dit in de gaten te blijven houden.

Toelichting

Evaluatierapport Ter Haar

- De heer Ter Haar heeft, in opdracht van FIN, namens ABDTopconsult het afwikkelingsproces van financiële schade van mkb-ondernemingen door rentederivaten geëvalueerd. Dit leidde tot het evaluatierapport "Collectief schadeherstel: kan het sneller en slimmer?".
- De evaluatie zag op de misstanden bij de verkoop van rentederivaten door banken aan mkb'ers, en in het bijzonder op het proces dat - gedurende vele jaren - door banken is doorlopen om compensatie te verstrekken voor deze misstanden.
- De evaluatie bracht in kaart of het afwikkelingsproces slimmer en sneller had gekund en welke lessen de verschillende betrokken partijen eruit kunnen leren. Het rapport bevatte zes aanbevelingen voor toekomstige compensatietrajecten in de financiële sector. Zie voor meer toelichting tevens de beslisnota bij het aanbieden van het rapport en appreciatie (bijlage 2, nota met datum 8 april 2022).
- Uw voorganger heeft het rapport met een appreciatie aangeboden aan de TK op 17 mei 2022, waarbij werd toegezegd om:
  - Nader te onderzoeken of het nuttig en wenselijk is om een structureel aanspreekpunt in te richten, dat (een groep van) benadeelden kan bijstaan in een geschil met een financiële dienstverlener;
  - Nader te onderzoeken of er mogelijkheden zijn om sneller uitsluitsel te krijgen over belangrijke rechtsvragen in massazaken in de financiële sector (bijvoorbeeld via Kifid of via prejudiciële vragen);
  - Samen met stakeholders in gesprek te gaan om te bezien of de beginfase van compensatietrajecten sneller kan verlopen, als signalen tijdiger worden opgepakt.

Onderzochte verbeteringen

- U beschrijft in de brief de volgens u kansrijke opties ter verbetering van buitengerechtelijke afhandeling van compensatietrajecten. Voor alle opties geldt dat nog specifiek naar de uitvoerbaarheid moet worden gekeken.
- Allereerst noemt u de optie van de onafhankelijke procescoördinator, bij voorkeur één die structureel is aangesteld. De coördinator kan eventuele massaclaims sneller signaleren en partijen sneller in beeld brengen. Het doel is te voorkomen dat verschillende buitengerechtelijke onderhandelingstrajecten over vergelijkbare schadegevallen parallel lopen.
- Ten tweede noemt u een onafhankelijke commissie die een herstelkader kan opstellen, vergelijkbaar met het uniform herstelkader rentederivaten zoals opgesteld door de derivatencommissie. Een dergelijke commissie kan onderzoek doen of onderzoek gelasten naar de vermeende schade, maar ook overgaan tot het voorschrijven van compensatieregelingen.
- Ten derde noemt u nog de mogelijkheid om rechtspraak en buitengerechtelijke trajecten beter op elkaar aan te laten sluiten. Daartoe zal u het gesprek blijven voeren met de Hoge Raad en betrekt u het recente advies van de SER om buitengerechtelijke geschilleninstanties de mogelijkheid te geven prejudiciële vragen te stellen aan de Hoge Raad.
- Minder kansrijke opties betreffen groepsgewijze behandeling bij het Kifid en het oprichten van een ombudsman voor de financiële sector. U ziet enkele nadelen aan de ombudsman, u verwacht dat de belangrijkste functies van een ombudsman ook kunnen worden vervuld door de procescoördinator en dat dit een effectiever instrument is om tot snellere afwikkeling van massaschade te

komen. Daarnaast geeft u een uiteenzetting van de redenen om niet over te gaan tot het mogelijk maken van groepsgewijze behandeling van massazaken door het Kifid, mede naar aanleiding van een motie van het lid Leijten (SP).
- Er is nadrukkelijk gekeken naar verbeteringen van buitengerechtelijke trajecten omdat voor de gerechtelijke procedures per 1 januari 2020 de Wet afwikkeling massaschade in collectieve actie in werking is getreden. U geeft aan dat het nog te vroeg is om deze relatief nieuwe wet tussentijds te evalueren.

Communicatie
Media hebben veel aandacht gehad voor het rentederivatendossier. Omdat opties zoals het aanstellen van een procescoördinator nog verder onderzocht worden zien wij geen directe nieuwsaanleiding in de Kamerbrief. Als het onderzoek naar de beleidsopties (o.a. procescoordinator) is afgerond bekijken we opnieuw hoe we het communicatief kunnen begeleiden.

Politiek/bestuurlijke context
In de brief komt het onderwerp van groepsgewijze behandeling van klachten door het Kifid naar voren, zoals aan bod kwam tijdens het notaoverleg over het Kifid van 26 september 2022.[1] Een aangehouden motie van het lid Leijten (SP) verzoekt de regering met Kifid en financiële instellingen in gesprek te gaan met als doel groepsgewijze afhandeling van geschillen mogelijk te maken en dat hier adequaat budget en capaciteit voor wordt vrijgemaakt.[2] De motie is aangehouden tot nader onderzoek is gedaan naar de rol die Kifid kan spelen bij de afwikkeling van massaclaims. Daar gaat deze brief nu op in.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.

[1] Kamerstukken II, 35727, nr 9.
[2] Kamerstukken II, 35727, nr 5.